

KOPIENA PĀR MUMS, KRISTUS MŪSOS

Šī, gandrīz tieši pirms 100 gadiem, Pirmā Pasaules kara laikā nolasītā lekcija ir apbrīnojami aktuāla tieši šodien, lai saprastu, kas īsti notiek pasaulē un kur jāmeklē šķietami bezcerīgās situācijas risinājums. Rūdolfs Šteiners nostāda tā laika aktuālo situāciju vēsturiskā un evolucionārā kontekstā un parāda gan konflikta cēloņus, gan iezīmē perspektīvu, kurā cilvēcei jāattīstās, lai izpildītu savu misiju bez liekiem upuriem. Ar viņam piemītošo dziļo objektivitāti viņš parādīja maldu iemeslus, ar kuriem konflikta dalībnieki atpalikušo spēku ietekmē ļāva sevi ievilkāt šausmīgajā karā. Viņa atziņas, pareizi saprastas un izjustas, varētu palīdzēt arī mums atrast savu vietu mūsdienu garīgajā kaujas laukā.

Šodien situācija pasaulē ir daudzējādā ziņā citāda. Lai arī rietumu-austrumu konflikts joprojām rūpējas par spriedzi pasaulē, tas tomēr ir ieguvis citas nianšes, un bez šaubām aiz visas jezgas, melu parādes un to saceltām kaislību orgānijām arvien skaidrāk ir sajūtams trešais spēks, kas paceļ balsi visā pasaulē – gan austrumos, gan rietumos, gan dienvidos, gan ziemeļos. Šī balss aicina cilvēkus ieraudzīt, ka viņi visi, neatkarīgi no tautības, ādas krāsas, pasaules uzskata un citām atšķirībām, dzīvo uz vienas planētas, ir tās daļa; tā aicina visus ieskatīties otra acīs un atpazīt tajā savu brāli vai māsu, un atcerēties, ka viņiem visiem kopā ir pildāma svarīga misija – pārvēst Zemi par brālīgas mīlestības zvaigzni.

Diseldorfā, 1915. gada 15. jūnijs

(Saīsināts tulkojums)

Mēs esam šeit šodien sapulcējušies ar nolūku atzīmēt jauna atzara rašanos. To nodibinājis mūsu mīļais draugs prof. Kremers (*Craemer*), lai veltītu savus spēkus gara dzīves kopšanā atbilstoši mūsu garazinātniskajai kustībai. Šādos gadījumos vienmēr ir labi atcerēties, kas tad ir mūsu apvienības, kas sastāv no atsevišķiem atzariem, istā jēga. Der pajautāt sev, kādēļ mēs sanākam kopā un veidojam darba grupas un kādēļ, strādājot tajās, gribam veltīt savus spēkus garīgo vērtību kopšanai. Ja mēs gribam pareizi atbildēt uz šo jautājumu, ir jātiek skaidrībā, kā mūsu attieksme pret darbu, ko mēs veicam šeit, atšķiras no mūsu attieksmes pret citiem darbiem.

Kad mēs studējam garazinātņi, mēs noteiktā mērā pārnesam savas dvēseles pasaulēs, kuras apdzīvo ne tikai zemes būtnes, bet arī augstāko hierarhiju, neredzamo pasaļu būtnes. Jāapzinās, ka mūsu darbam ir sava nozīme šajās neredzamajās pasaulēs. Garīgajam darbam, ko mēs veicam darba grupās, kurās cilvēki pazīst cits citu un strādā brālīgā saskaņā, ir pavisam cita nozīme garīgajās pasaulēs, nekā paveiktajam ārpus šīm grupām visā pasaulē. Lai to pilnībā saprastu, mums jāatsauc atmiņā dažas svarīgas atziņas, ar kurām pēdējo gadu laikā nācies saskarties.

Atcerēsimies, ka pēcatlantiskajā laikā pirmā vadošā kultūra izrietēja no kopienas, kuru mēs saucam par seno Indiju. Vēlāk šo kultūru turpināja tā saucamais senās Persijas kultūras periods. Tad nāca Ēģiptes-Haldejas-Babilonijas kultūras periods, tad grieķu-latīņu, un tad mūsu – piektais pēcatlantīdas kultūras periods. Katram kultūras periodam ir savs uzdevums, no vienas puses, īpaši kopt kultūru un garīgo dzīvi ārēji redzamajā pasaulē, bet vienlaicīgi katrai kultūrai jāsaņemas, zināmā mērā jāiznēsā, savā klēpī to, kam jādarbojas nākamajā kultūras periodā.

Pirmajam pēcatlantīdas, t.i., Indijas kultūras periodam bija jāsaņemas savā klēpī senās Persijas periods, senās Persijas kultūrai - Ēģiptes-Haldejas-Babilonijas kultūra utt. Arī mūsu piektajai kultūrai jāsaņemas nākamais kultūras periods. Bieži ir ticis teikts, ka mūsu garazinātnes uzdevums ir ne tikai sagādāt gara veltes pašreiz dzīvojošām dvēselēm, kas gan ir pilnīgi pareizi, jo šī gudrība paver mums mūžīgās dzīves iespēju, taču vienlaicīgi mūsu uzdevums ir sagatavot arī sestās kultūras perioda garīgo saturu, ko tad varēs izmantot, strādājot ārējā dzīvē. Tā tas ir bijis katrā atsevišķā pēcatlantīdas kultūras periodā. Un vietas, kurās vienmēr tika sagatavots nākamā kultūras perioda ārējai dzīvei nozīmīgais, bija mistēriju vietas. Tās bija cilvēku apvienības, kurās tika strādāts citādi, nekā ārējā pasaulē.

Jūs zināt arī to, ka pirmajā pēcatlantiskajā, t.i., senās Indijas kultūras periodā primāri tika kopta cilvēka ētermiesa, persiešu kultūrā – astrālā miesa, ēģiptiešu-haldeju periodā – sajūtu dvēsele, grieķu-latīņu – prāta vai rakstura dvēsele. Mūsu kultūras laikā tiek kopts tas, ko mēs saucam par apziņas dvēseli, un tai būs jāsaņemas zināma pilnība līdz piektās kultūras beigām. Bet mums jāsaņemas arī to, kas veidos sestās kultūras saturu, kas piešķirs raksturu tās ārējai kultūrai. Ak, šī sestā kultūra! Tai piemītīs daži vaibsti,

dažas rakstura īpašības, kas gaužām atšķirsies no mūsu laikam piemērotām īpašībām. Mēs varam izcelt trīs raksturi-gas īpašības, kuras jau tagad būtu jānes savās sirdīs kā ideālus pretī sestajai pēcatlantiskajai kultūrai.

Pašlaik cilvēku sabiedrībā vēl nav tā, kas sestās kultūras laikā piemīt cilvēkiem, kuri būs sasnieguši sestā perioda mērķi, kuri būs sasnieguši augstāko iespējamo kultūras pakāpi, viena no svarīgākajām rakstura īpašībām – noteikta **moralitāte**. Mūsdienās šo rakstura īpašību cilvēcē var novērot gaužām maz. Mūsdienu cilvēkam jābūt daudz smalkāk organizētam nekā parasti, lai, redzot pasaulē citus cilvēkus, kuriem klājas sliktāk nekā viņam, sajustu sāpes. Protams, smalkāk organizētas dabas cilvēki jau šodien izjūt sāpes, kuras cieš daudzi cilvēki visā pasaulē, bet tie nūdien ir smalkāk organizētas dabas cilvēki. Sestās kultūras laikā cilvēks, kurš būs sasniedzis dotās kultūras augstumus, izjutīs katra cilvēka ciešanas kā savējās. Kad viņš redzēs izbadējušos cilvēkus, tad pats gluži fiziski sajūtīs badu. Šī ir morāla rakstura īpašība. Tāpat kā viens atsevišķs cilvēka organisma loceklis ir atkarīgs no kopējās ķermeņa veselības, un tas nevar atbilstoši funkcionēt, ja viss cilvēks nav vesels, tā sestajā kultūrā visas civilizētās cilvēces atsevišķie locekļi daudz vairāk jutīs līdzī postam, citu līdzcilvēku nabadzībai vai bagātībai. Tā ir pirmā īpašība, kas sestajā kultūrā raksturos civilizēto cilvēci.

Otra pamatīpašība – viss, ko mēs šodien saucam par ticības vērtībām, būs atkarīgs no atsevišķa cilvēka individualitātes – daudz lielākā mērā, nekā tas ir šodien. Garazinātne saka, ka sestajā kultūras periodā cilvēki sasniegs **pilnīgu domu brīvību reliģijas jomā**, jo viņi ilgosies pēc domu brīvības. Viss, kam cilvēks grib ticēt, viņa reliģiskā pārliecība tiks atstāta pašas individualitātes ziņā. Ticības kopienas, reliģiskās konfesijas, kādas šodien vēl daudzviet eksistē, sestajā kultūrā šai cilvēces daļai vairs nebūs svarīgas. Ikviens kā nepieciešamību izjutīs pilnīgu domu brīvību attiecībā uz reliģisko pārliecību.

Un trešais – sestajā kultūrā cilvēki par zināšanām uzskatīs **tikai garīgās zināšanas**, atzīstot, ka garīgums izpaužas pasaulē un cilvēka dvēselei jāsaistās ar šo garīgumu. Tā, ko šodien sauc par zinātni, materiālistiskā zinātne, sestajā kultūrā vairs netiks saukta par zinātni. Materiālistiskā ticība un materiālistiskā zinātne sestajā kultūras periodā pastāvēs kā māņticība. Par zinātni cilvēki pašsaprotami dēvēs tikai to, kā pamatā būs pneimatoloģija jeb garīgums.

Jūs redzat, ka garazinātne ir aicināta sagatavot cilvēka apziņu sestajai kultūrai. Mēs dibinām cilvēku kopienas, kurās nedrīkst valdīt ticība autoritātēm vai mācībām tikai tādēļ, ka tās pasniedz viena vai otra personība. Mēs dibinām cilvēku kopienas, kurās visam, patiešām visam jābūt būvētam uz brīvas garazinātnisko atziņu izpratnes. Tādejādi mēs gatavojam to, ko garazinātne sauc par domu brīvību, mēs apvienojamies brālīgās apvienībās, lai nodarbotos ar garzinātni, un tādejādi gatavojam sesto kultūras periodu.

Bet, lai saprastu, kādēļ īsti vajadzīgas mūsu brālīgās apvienības, ir jāiedziļinās cilvēces attīstības gaitā vēl pamatīgāk. Pirmajā pēcatlantiskajā kultūrā arī pastāvēja kopienas, kurām toreiz bija misterīals raksturs. Tajās tika kopta gudrība un attīstīti spēki, kas vēlāk valdīja otrajā pēcatlantiskajā kultūras periodā, lai izkoptu cilvēka astrālo miesu. Tomēr, apvienojoties šiem senās Indijas kultūras cilvēkiem, lai sagatavotu to, kas bija jāgatavo otrajam kultūras periodam, tie juta: tas vēl nav sasniegts, tā mūsos vēl nav, tas mums piemīt tikai tad, kad mūsu dvēseles atkal inkarnēsies nākamajā kultūras periodā.

Mums šodien jāapzinās, ka parastās civilizācijas, parastās kultūras ietekmē mūsos tiek izveidota **apziņas dvēsele**. Tā ir sākusi rosīties cilvēkos kopš 14., 15., 16. gadsimta līdz ar ārējās, materiālistiskās zinātnes parādīšanos, kas veicināja materiālistisku domāšanu un apziņu. Apziņas dvēsele pilnveidosies arvien vairāk un līdz piektās kultūras beigām tiks pilnībā attīstīta. Savukārt sestās kultūras periodu pārņems Garīgā patība. Un Garīgās patības īpatnība, tās priekšnosacījums ir šīs trīs minētās rakstura īpašības cilvēka dvēselē: brālīgas sociālās kopdzīves spēja, domu brīvība un pneimatoloģija [apziņa, ka gars ir visas radības pamatā kā primārais faktors]. Sestās kultūras cilvēku kopienā Garīgā patība tiks veidota tāpat, kā mūsu – piektās pēcatlantiskās kultūras – dvēselēs, pateicoties ārējai kultūrai, tiek veidota apziņas dvēsele. Šai kopienai ir vajadzīgas tieši šādas rakstura īpašības. Tādēļ mēs drīkstam domāt, ka, pateicoties tam, ka mēs kā gara brāļi un māsas apvienojamies savās darba grupās, pār mums neredzami plīvo tas, ko var nosaukt par Garīgās patības bērnu, par kuru rūpējas un kuru audzina augstākās hierarhijas, lai vēlāk šādi attīstītais spēks varētu ieplūst mūsu dvēselēs, kad tās atkal būs iemiesojušās sestajā kultūras periodā. **Tātad, brālīgās grupās mēs veicam darbu, kas ceļas augšā un vairo spēkus, kas tiek gatavoti Garīgajai patībai.**

Piektās pēcatlantiskās kultūras svarīgākais uzdevums ir meklēt **apziņas dvēseli**. Šis ir Rietumeiropas un jo īpaši Viduseiropas uzdevums, proti, arvien vairāk attīstīt individuālo kultūru, individuālo apziņu. Tas ir svarīgākais mūsu laikā. Grieķu kultūras periodā vēl īpašā veidā valdīja grupas dvēseles apziņa. Tas, kurš piedzima un dzīvoja Atēnās, galveno-kārt jutās atēnietis. Šai pilsētas kopienai attiecībā pret atsevišķu cilvēku bija pavisam cita nozīme, nekā cilvēku kopienai mūsdienās. Šodien cilvēks grib izkļūt ārā no kopienas, un piektajā pēcatlantiskajā kultūrā tas ir pareizais uzdevums. Arī Romā cilvēks nebija nekas vairāk par Romas pilsoni. Turpretī piektajā pēcatlantiskās kultūras periodā ir pienācis laiks, kad mēs katrs gribam būt **pirmkārt cilvēks un nekas cits kā cilvēks tā intīmākajā būtībā**.

Mums tik sāpīgais pārdzīvojums, vērojot Zemes cilvēku tieksmi attālināties citam no cita, ir tikai reakcija uz nenovēršamo piektā kultūras perioda tieksmi brīvi izveidot vispārcilvē-cisko elementu. Tieši faktam, ka atsevišķas zemes un tautas naidīgi novēršas cita no citas, šodien vajadzētu veicināt cilvēkos iekšējo spēku, kas ļautu viņiem pilnībā būt cilvēkiem, kas ļautu viņiem izaugt no visām vecajām kopienām, kurās viņi ir iesaistīti neapzināti. To vietā viņiem jāveido jaunas kopienas, kas būtu pilnīgi apzinātas, kuras viņi uzņemtos veidot un kopt. Šī kopiena plīvo mūsu priekšā kā augsts ideāls, ko izveidos sestais kultūras periods. Civilizēti cilvēki pašsaprotamā kārtā vadīsies pēc impulsa, kas izrietēs no viņu dvēselēm, viņi izjutīs cits citu kā brāli un māsu.

Eiropas austrumos dzīvo kāda tauta, kas tikai sestajā kultūrā būs aicināta īpašā veidā izpaust savu elementāro spēku. Mēs zinām, ka **krievu tauta** tikai sestajā kultūras periodā būs nobriedusi, lai lietotu spēkus, kas šodien tai piemīt elementārā veidā. **Rietumu un vidus Eiropa** ir aicināta ienest cilvēka dvēselē to, kas tajā jāienes ar apziņas dvēseles starpniecību. Austrumiem nav šāda aicinājuma. Eiropas austrumiem būs jāgaida, kamēr Garīgā patība nolaidīsies uz Zemes un varēs caurstrāvot cilvēku dvēseles. Tikai mums tas pareizi jāsaprot. Nepareizi saprasta šī misija austrumos var viegli izraisīt augstprātību un pārākuma sajūtu. Pēcatlantiskā kultūras perioda virsotnei jātieks sasniegtai jau piektajā kultūrā. Sestajā un septītajā kultūras periodā notiks kultūras lejupslīde. Un tomēr šis lejupejošās kultūras attīstība sestajā kultūras periodā tiks inspirēta un caurstrāvota ar Garīgo Patību. Tagad par to, ko šodien austrumu inteliģenti sauc par „**krievu cilvēku**” un ko viņi instinktivi izjūt kā taisnību. Raksturīgi ir jau tas vien, ka viņi saka „krievu cilvēks”, nevis kā mēs Rietumos: brits, francūzis, itālis, vācietis. Viņi saka „krievu cilvēks”, un daudzi krievu inteliģences pārstāvji piešķir lielu nozīmi tieši šim apzīmējumam. Tas ir dziļi pamatots visā atbilstošās kultūras ģēnijā, tostarp arī tās valodā. Ar to ir domāts vispārējs cilvēciskums, kaut kas līdzīgs brālīgumam. Tādēļ tiek uzsvērts tieši cilvēciskais elements. Taču vienlaicīgi tas parāda, ka tie, kuri to lieto, vēl nav sasnieguši pilnu briedumu, kas būs jāsasniedz tālā nākotnē. Tas izpaužas faktā, ka lietvārdam tiek pievienots kas pilnīgā pretrunā tam esošs. Kad saka „krievu cilvēks”, tad ar īpašības vārdu it kā nosvītro to, ko izsaka lietvārds, jo, ja reiz ir jāsasniedz cilvēciskums, tad nedrīkst lietot tādu īpašības vārdu, kas piedēvē šo cilvēciskumu tikai vienai tautai.

Bet jāsaprot, ka pašlaik krievu inteliģences pārstāvji ļoti dziļi izjūt, ka nākotnē jāvalda kādai kopienas idejai, brālības idejai, ko varēs saprast tikai nākotnē. Šai ziņā krievu dvēsele jau tagad jūt, ka Garīgajai Patībai reiz jānolaižas un jābūt cauraustai ar brālības jūtām. Tā nekad nevarēs izplatīties cilvēku kopienā, kurā cilvēki neizjūt cits citu kā brāli. Tādēļ krievu inteliģenti pārmet Rietumeiropai sekojošo. Viņi saka: 'Jūs nepiešķirat nekādu nozīmi īstai kopienas dzīvei; jūs kopjat tikai individuālismu. Ikvienam no jums grib piederēt tikai sev, būt individualitāte. Jūs novedat personīgo elementu līdz augstākajai pakāpei, kurai pateicoties katrs atsevišķais cilvēks jūtas kā individualitāte.' Tie, kuri mēģina saprast, kas īsti notiek, ir spiesti atzīt, ka visa rietumu un Viduseiropa patiešām jau zaudējusi jēlkādu cilvēcisko kopsakarību izjūtu. Un, jaucot tagadni ar nākotni, krievu inteliģenti saka: 'Īstās cilvēciskās kopsakarības, kur katrs jūtas kā otra brālis, kur tas, kurš atrodas augstāk par otru, jūtas kā viņa „tētiņš” un „māmuļa” (*батьшка и матушка*), tāpat īstā kopienas dzīve pastāv tikai Krievijā.' Un viņi saka, ka tādēļ Rietumeiropas kristietība nav spējusi izkopt īstu cilvēcisku kopienu. 'Krievs' – viņi saka – 'vēl pazīst kopienu.' Un tāds izcils krievu inteliģents kā 19. gadsimtā dzīvojušais Aleksandrs Hercens kā pēdējo konsekvenci ir izteicis domu, ka tādēļ Rietumeiropā nekad nebūs laimes. Lai kādi mēģinājumi tiktu veikti Rietumeiropas kultūras un civilizācijas ietvaros, tajā nekad netiks sasniegta laime. Cilvēki nekad nevarēs justies apmierināti. Tajā var valdīt vienīgi haoss. Vienīgā svētība slēpjas krievu būtībā, kur cilvēki vēl nav atdalīti no kopienas, kur viņu ciematu kopienās vēl pastāv sava veida grupas dvēseliskums, pie kā viņi turas.

Krievu intelektuāļi kā īpaši lielu un nozīmīgu savā tautā godā tieši to, ko mēs saucam par **grupas dvēseli**, no kuras progresīvā cilvēce pakāpeniski ir atsacījusies un kurā šobrīd vēl pilnībā atrodas dzīvnieki. Viņi

nespēj pacelties līdz domai, ka mums jāuztver nākotnes kopiena kā cēls ideāls, kas vēl jāisteno. Viņi domā: 'Mums pēdējiem Eiropā ir saglabājusies grupas dvēsele, no kuras citi jau ir atraisījušies. Mēs to esam saglabājuši, tas ir mūsu uzdevums.' Īstenībā šāds grupas dvēseliskums vairs nedrīkst pastāvēt nākotnē, jo tas ir vecais grupas dvēseliskums, kas aizkavējies agrākā pakāpē. Tas būtu tikai luciferisks grupas dvēseliskums, kamēr patiesais grupas dvēseliskums, pēc kā cilvēcei būtu jātiecas, ir tas, ko mēs meklējam savā garazinātnē. Bet tieši pēc krievu cilvēka, pēc krievu intelektuāļu ilgām var redzēt, cik ļoti ir nepieciešams kopienas gars, lai Garīgā Patība varētu nolaisties un dzīvot cilvēcē. Tur tiek meklēts nepareizā veidā, mums savā garazinātniskajā kustībā tas jāmeklē pareizi. Un mēs gribētu teikt austrumu cilvēkiem, ka līdz galam ir jāpārvar tieši tas, ko jūs cenšaties ārēji saglabāt, proti, vecā luciferiski-arimaniskā kopiena. Luciferiskā un arimaniskā apvienība pieprasīs no cilvēkiem piespiedkārtas ticību, kā tas notiek **katoļu baznīcā un kā Krievijā to pieprasa ortodoksālā baznīca**. Šajās kopienās apvienotie cilvēki nespēj saprast, kas ir domas brīvība, tāpēc viņi nevarēs attīstīt līdz galam savu individualitāti, kas ir priekšnosacījums jaunai brālīgai kopdzīvei. Viņi grib saglabāt to, kas ir palicis kā asinsbrālīgums, savienība tikai caur asinīm. Garazinātne tiecas izveidot kopieni, kas balstās nevis asinīs, bet garā, dvēseļu savienībā. Lūk, pēc kā mēs tiecamies, kad sakām: mēs gribam veidot kopienas, kuras vairs nenosaka asinis. Asinssaites, protams, turpinās pastāvēt ģimenēs. Tām jāpaliek, tās netiks iznīdētas, taču jārodas arī kam jaunam! Tas, kam ir sava nozīme bērībā, saglabāsies arī sirmgalvja spēkos, bet vēlākos dzīves posmos cilvēkam kļāt jāsaņem kas jauns. Nedrīkst domāt, ka nākotnē lielas cilvēku kopienas balstīsies asinsradniecībā. Tie ir lieli maldi, kas nāk no austrumiem un ietekmē mūsdienu asiņainos notikumus.

Viss tikko teiktais darbojas mūsu liktenīgajā laikā, kas vienlaicīgi glabā pareizo kodolu, proti, instinktīvo sajūtu, ka Garīgā Patība var rasties tikai brālīgā kopienā. Bet tā nedrīkst būt asinskopiena, tai jābūt dvēseļu kopienai. Mēs savā darbā izkopjam to, kas vēlāk izaugs par dvēseļu kopieni. Šobrīd tā ir vēl gluži bērnišķīgā stadijā. Austrumeiropā cilvēki ļoti turas pie slāvu grupas dvēseliskuma un negrib atbrīvoties no tā, tieši pretēji, grib izveidot uz tā visu savu valstiskumu, bet mēs zinām, ka tieši tas ir jāpārvar.

Šī tieksme pēc grupas dvēseliskuma rosina vēl šo to citu, turklāt visai nozīmīgu. Jau vakar atklātajā lekcijā es minēju lielo filosofu Vladimiru Solovjovu kā vienu no svarīgākajiem Krievijas gariem. Solovjovs patiešām ir izcils gars, bet absolūti krievisks gars, kuru ir ārkārtīgi grūti saprast no rietumeiropieša redzespunkta. Taču antroposofiem viņu jāsaprot. Viņiem jācenšas pacelties līdz noteiktai Solovjova izpratnei. Es gribu jums izklāstīt centrālo Solovjova ideju no mūsu padziļinātā redzespunkta. Solovjovs ir pārāk liels filozofs, lai tā vienkārši pieņemtu grupas dvēseliskumu. Tas sagādā viņam grūtības, un viņš nonāk dažās pretrunās. Tomēr viena ideja ir viņu pārņēmusi, kaut neapzināti. Tā pārņēmusi viņu tā, ka gribas teikt: Ak, vai, ja vien šis Solovjovs dzīvotu sestās kultūras periodā!

Ideja, kas rietumeiropietim, arī viduseiropietim, ir grūti saprotama, kļuvusi Solovjovam par galveno, par centrālo ideju, un tā ir sekojoša. Mēs, Rietumeiropā, tajā, ko veicam, lai sagatavotu sesto kultūru, mēģinām izprast nāves nozīmi dzīvei. Mēs mēģinām saprast, ka nāve ir esamības formas izpaušme, ka nāvē dvēsele pāriet citā esamības formā. Mēs stāstām, kā cilvēks dzīvo savā miesā un kā viņš dzīvo starp nāvi un jaunu piedzimšanu. Mēs mēģinām saprast nāvi. Mēs mēģinām pārvarēt nāvi, saprotot to un parādot, ka tā ir tikai ilūzija un patiesībā dvēsele dzīvo tālāk, arī izgājusi cauri nāves vārtiem. Tāpēc mums galvenais ir mēģināt saprast nāvi un tādejādi to pārvarēt.

Bet te mēs atrodamies vissvarīgākajā punktā, kurā garazinātnes virziens pilnībā atšķiras no lielā krievu gara Solovjova idejas, ko var izpaust apmēram šādi: 'Pasaule ir ļaunums, pasaulē ir posts (*Übel; Böse*). Ja mēs ar savām maņām uzlūkojam pasauli, mēs nevaram noliegt, ka tā ir pilna ļaunuma. Un tas ir pretrunā apgalvojumam, ka pasaule ir dievišķa. Kā, raugoties pasaulē un uztverot to ar savām maņām, var ticēt kādai dievišķai pasaulei! Dievišķā pasaule taču nevar būt ļauna! Bet maņas uztver to itin visur, un visšausmīgākais ļaunums ir nāve. Dēļ nāves pasaulē, tā parādās mums kā ļauna, jo nāve ir galvenais ļaunums, pirmļaunums.

Tas ir Solovjova pasaules raksturojums. Viņš saka – es citēju gandrīz burtiski: 'Tikai paskatieties uz pasauli, vienkārši ar savām maņām! Mēģiniet saprast pasauli tikai ar savu prātu, un jūs nekad nevarēsiet noliegt ļaunumu pasaulē. Un mēģināt saprast nāvi būtu absurdi! Nāve pastāv, to var redzēt, bet nekādas jutekliskas izziņas ceļā nevar saprast nāvi. Tādēļ jutekliskā izziņa rāda mums pasauli, kurā valda ļaunums. Vai mēs varam ticēt – jautā Solovjovs –, ka šī pasaule ir dievišķa, ja reiz tā mums rādās pilna ļaunuma? Ja reiz tā uz katra soļa rāda mums nāvi? Dievā nevar būt nekāda ļaunuma. Dievā nevar pastāvēt nāve.

Tātad, ja Dievs parādītos pasaulē, vai mēs tā vienkārši varētu noticēt, ka viņš ir Dievs? Viņam vispirms būtu sevi jālegitimizē! Ja atnāktu kāda būtne un apgalvotu, ka tā ir Dievs, mēs viņai nenoticētu. Viņai vispirms būtu jāuzrāda – kā saka Solovjovs –, kas līdzīgs pasaules dokumentam, pēc kura mēs varētu atpazīt, ka tas ir Dievs! Neko tādu mēs pasaulē neatrodam. Dievs nevar apliecināt sevi caur pasaulē esošo, jo viss, kas ir pasaulē, ir pretrunā ar Dievu. Kā tad viņš var sevi apliecināt? Viņš var sevi apliecināt, tikai ienākot pasaulē un uzvarot nāvi. Šī pirmļauņuma, nāves, viņā nav. Te mums ir dievišķā apziņa, kas balstās tikai uz īsto, vēsturisko Augšāmcelšanos, kas apliecina Dievu kā Dievu. Nekas cits pasaulē, kā vienīgi Augšāmcelšanās, neļauj mums uzzināt, ka pastāv Dievs. Ja Kristus nebūtu augšāmcēlies – Solovjovs arvien piemin šo Pāvila teicienu –, tad visa mūsu ticība būtu velta. Un viss, ko mēs varam pateikt par dievišķo pasauli, būtu tikai tukši vārdi.

Tādēļ Solovjovs izteica domu, ka, raugoties pasaulē, mēs visur redzam tikai postu, ļaunu-mu, iznīkšanu un bezjēdzīgumu. **'Ja Kristus nebūtu augšāmcēlies, pasaulei nebūtu nekādas jēgas. Tātad Kristus ir augšāmcēlies.'** Iegaumējiet labi šos vārdus! Jo šī ir dižā austrumu gara galvenā doma. 'Ja Kristus nebūtu augšāmcēlies, tad pasaulei nebūtu jēgas. Tātad Kristus ir augšāmcēlies!' Solovjovs saka: „Varētu domāt, ka nav loģiski apgalvot: 'Ja Kristus nebūtu augšāmcēlies, tad pasaulei nebūtu jēgas. Tātad Kristus ir augšāmcēlies!', taču tā ir daudz labāka loģika” – uzskata Solovjovs –, “nekā jebkura cita, ar kādu jūs varat man iebilst.”

Ar šo piemēru esmu jums konkrēti parādījis, cik īpatnēji cilvēki domā austrumos. Viņi pieprasa no Dieva dokumentu; cik īpatnēji viņu domas vijas augšup, lai reiz satvertu to, kā Dievs pierāda, ka viņš ir Dievs. Pavisam citādi tas ir Rietumos vai Viduseiropā, kur mēs piekopjam garazinātņi! Pamēģiniet salīdzināt visu, ar ko mēs šeit nodarbojamies! Kāds tam ir mērķis? Ko mēs gribam sasniegt? Mēs gribam izziņas ceļā saprast, ka pasaulei ir jēga, ka pasaulei ir nozīme, ka tajā nav tikai ļaunums un iznīcība. Mēs gribam saprast pasaules jēgu tieši izziņas ceļā. Un ar to, ka mēs saprotam – pasaulei ir jēga, mēs gatavojamies Kristus būtnes pārdzīvojumam. Mēs gribam saprast dzīvo Kristu. Mēs gribam pieņemt to visu kā dāvanu, kā Kristus svētību (*Grade*). Mēs zinām, ka tiešām var piepildīties vārdi – „Es esmu ar jums visas dienas, līdz pat pasaules beigām.” Mēs gribam pieņemt to, ko Kristus mums pastāvīgi sola. Jo viņš runā ne vien evaņģēlijos, bet arī mūsu dvēselēs. Tieši to viņš domā, teikdams: „Es esmu ar jums visas dienas, līdz pat pasaules beigām.” Viņš vienmēr ir sastopams kā dzīvais Kristus. Mēs gribam viņā dzīvot, mēs gribam uzņemt viņu sevi un dzīvot pēc principa – „Nevis es, bet Kristus mani”. Tas ir mūsu galvenais moto. Un tā mēs redzam – lai kur mēs nonāktu, lai kur skatītos, visam ir jēga. To arī Fausts gribēja pateikt ar vārdiem:

Tu, cēlais gars, man devi visu, visu,
Ko vien es lūdzu. Ne par velti tu
Man savu vaigu liesmās pievērsi.
Tu grezno dabu devi man par valstību
Un spēku viņu sajūst, baudīt. Ļāvi
To ne vien auksti apbrīnot kā viesim,
Tu neliedz manim viņas dziļās krūtīs
Kā uzticamam draugam lūkoties.
Tu vadi dzīvo radījumu rindu
Gar mani garām, māci manim pazīt brāļus
Tur klusā mežā, gaisā, ūdenī.
Un, kad caur mežu auka šalc un brāž,
Kad milzu priede krītot blakus zarus
Un blakus kokus spiežot zemē rauj
Un gāzienam dun dobja atbalss kalnos,-
Tu mani vadi drošā alā, rādi
Man mani pašu, mana paša krūtīs
Visdziļie brīnumi man atklājas.

J. V. Gēte „Fausts”
Jāņa Raiņa tulkojums

Garīgi aptvert ārējo un iekšējo, saprast pašas nāves jēgu kā pāreju no vienas dzīves formas pie citas! Un, ja mēs meklējam dzīvo Kristu, tad līdz ar to mēs sekojam viņam cauri nāvei un piedzīvojam Augšāmcelšanos. Mēs nevadāmies no Augšāmcelšanās kā austrumeiropie-tis. Mēs sekojam Kristum, mēs ļaujam viņam sevi inspirēt, mēs iekļaujam viņu savās imaginācijās. Mēs sekojam Kristum līdz pat nāvei. Mēs viņam sekojam ne tikai tad, kad sakām „*ex deo nascimur*” (no Dieva mēs piedzimstam), bet arī, kad sakām „*in Christo morimur*” (Kristū mēs mirstam). Mēs vērojam pasauli un zinām, ka pati pasaule visā savā daudzveidībā ir dokuments, ar kuru Dievs apliecina savu dievišķīgumu. Mēs Rietumos, gribot pārdzīvot un saprast, kā gars darbojas un valda pasaulē, nevaram teikt: 'Mums vajadzīgs dokuments, ar kuru pasaulē ienākušajam Dievam sevi jāapliecina.' Mēs meklējam Dievu visur. Mēs meklējam Dievu gan dabā, gan cilvēku dvēselēs.

Tādēļ piektajam pēcatlantiskajam kultūras periodam ir vajadzīgs tas, ko mēs studējam savās brālīgajās atzaru apvienībās. Tam ir vajadzīga apzināta kopšana, tā garīgā aura, kas vēl plīvo virs mums, kas pašlaik tiek augsto hierarhiju garu kopta un kas ieplūdis cilvēku dvēselēs, kad viņi dzīvos sestajā kultūras periodā. Mēs negribam vērsties pie mirušā grupas dvēseliskuma, kas palicis pāri no iepriekšējiem laikiem. Mēs gribam kopt dzīvības elemen-tu jau kopš bērnības, un tas ir mūsu atzaru kopienas gars. Mēs negribam meklēt to, kas bango asinīs, mēs negribam sasaukt kopā tikai tos, kuri saistīti savā starpā ar kopīgām asinīm. Mēs gribam saukt kopā cilvēkus, kuri grib būt brāļi un māsas garā, kuri grib kopā studēt garazinātni un just pāri sev plīvojam labo brālības garu.

Līdz ar to mēs iesvētām šo atzaru. Kopību mēs meklējam sev pāri, dzīvo Kristu sevī; Kristu, kuram nav vajadzīgs dokuments, kuram nav jāapliecina sevi ar Augšāmcelšanos, jo apliecinājums ir jau tas, ka mēs viņu pārdzīvojam sevī. Kopība pāri mums, Kristus mūsos – tas lai ir mūsu moto, dibinot šo atzaru. Un mēs zinām: ja divi vai trīs, vai septiņi, vai daudzi, daudzi ir apvienoti Kristus vārdā, tad viņos visos dzīvo Kristus. Un visi, kas šai ziņā atzīst Kristu kā savu brāli, paši ir brāļi un māsas. **Kristus grib atzīt par savu brāli ikvienu, kurš otru cilvēku atzīst par savu brāli.**

Tā arvien vairāk varēs augt mūsu neredzamā kopiena. Un, kad šāds darba noskaņojums izplatīsies arvien vairāk, mēs izpildīsim mums uzstādītās prasības cilvēces augšupejas vārdā. Un tad mēs drīkstam ticēt, ka lielie gudrības Skolotāji, kas ved cilvēci uz priekšu, kas arvien sagādā tai vajadzīgās zināšanas, piedalīsies mūsu darbā.

Rudolf Steiner, Gemeinsamkeit über uns, Christus in uns, Düsseldorf, 15. Juni 1915. Aus GA 160.